

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/122/2024
Identifikačné číslo spisu: 7619201182
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7619201182.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej a sudcov JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcov 1/ Q. W., narodeného X. B. XXXX, I., K. XXX/XX a 2/ N. W., narodenej XX. Q. XXXX, I., K. XXX/XX, obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou Lukáč & Co., s. r. o., Považská Bystrica, Železničná 89/10, proti žalovanej Obec I. I., zastúpenej advokátskou kanceláriou doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD. & Associates s. r. o., Košice, Hlavná 25, IČO: 52 651 258, o náhradu škody 166.142,97 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2C/5/2019, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. januára 2024 2Co/155/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcom 1/ a 2/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“, alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom (druhým v poradí) žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 100 % (výrok II.). Rozhodol tak o nároku žalobcov 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) domáhajúcich sa voči žalovanej zaplatenia 166.142,97 eura titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a to skutkovo dôvodiac, že 30.6.2006 schválilo obecné zastupiteľstvo v I. záväznú a smernú časť územného plánu Obce I., podľa ktorého bola o. i. určená na výstavbu aj lokalita „Nad cintorínom - IBV - verejná zeleň, prístupová cesta“, žalobca 1/ podal 27.7.2012 návrh na vydanie územného rozhodnutia na stavbu „Časť IBV Nad Cintorínom 14 RD, prístupová komunikácia, verejná zeleň“ a obaja žalobcovia podali 28.9.2012 žiadosť o vydanie stavebného povolenia, o ktorých obec/žalovaná do času podania žaloby právoplatne nerozhodla, pričom oba návrhy boli podané pred zahájením procesu obstarávania nového územného plánu a následnej prijatej zmeny územného plánu. Žalobcovia tvrdili, že obec nezákonne postupovala pri prijímaní zmeny územného plánu, ktorým postupom im vznikla ako vlastníkom pozemku škoda v dôsledku znemožnenia realizácie ich podnikateľského zámeru na pozemkoch pôvodným územným plánom určených na výstavbu cesty, rodinných domov a verejnej zelene. Tvrdili, že zmenou územného

plánu žalovaná sledovala len jediný cieľ, a to zamedziť im bytovú výstavbu v lokalite „Nad cintorínom“ bez náležitého odôvodnenia. Argumentovali, že kupovali nehnuteľnosti ako stavebné pozemky, ktoré takými boli až do bezdôvodne vykonanej zmeny územného plánu v roku 2017. Spochybnili opodstatnenosť zmeny územného plánu odôvodnenú možnosťou zosuvu územia argumentujúc pri tom tým, že spracovateľ ÚPD T.. Q.. M. K., O.. podal poslancom na zastupiteľstve 25.11.2013 informáciu, že v lokalite „Nad cintorínom“ sa stavať dá, poukázali na to, že územný plán bol vyhotovený vo variantoch „A“ (územie určené ako „nezastavateľné“, t. j. územie na poľnohospodárske využitie) a „B“ (naplánovaná výstavba rodinných domov) s tým, že o zmene využitia územia bolo rozhodnuté obecným zastupiteľstvom, ktoré hlasovalo za variant „A“. Popísaný nezákonný postup pri obstarávaní a schvaľovaní územného plánu mali za zásah do ich práva vlastníť majetok, čím im vznikla škoda, ktorú vyčíslili ako rozdiel hodnoty tej istej nehnuteľnosti v čase platnosti územného plánu určujúceho ju na zastavanie a hodnoty tej istej nehnuteľnosti (podľa znaleckého posudku) po zmene územného plánu na územie „nezastavateľné“, určené pre poľnohospodárske využitie. Majetková podstata zostala síce rovnaká, avšak všeobecná hodnota pozemkov sa výrazne znížila nezákonnou zmenou funkčného využitia územia, čo mali žalobcovia za hlavný dôvod žaloby.

1.1. S podanou žalobou žalovaná nesúhlasila a navrhla ju ako nedôvodnú zamietnuť. Uznesením Obecného zastupiteľstva z 31.5.2017 zastupiteľstvo schválilo Územný plán obce I. a zároveň Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2017 Obce I., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť UPN-O I., podľa ktorého územného plánu nie je možné realizovať výstavbu v lokalite „Nad cintorínom“, táto lokalita bola definovaná ako „nezastavateľné územie“ z dôvodov možných zosuvov územia. Pripomienky žalobcu 1/, ktoré v procese pripomienkového konania k územnému plánu podal, boli vyhodnotené a obcou neboli akceptované, nakoľko bol návrh územného plánu odsúhlasený podľa variantu „A“. Právne argumentovala, že schválením územného plánu v znení žalobcami namietaných zmien a doplnkov nebol priamo a bezprostredne dotknutý zámer žalobcov realizovať výstavbu v oblasti uznanej za nezastavateľnú. Žalobcami deklarovaná škoda spočíva v nemožnosti realizovať investičný zámer bola spôsobená až tým, že na základe aktualizovaného územného plánu im nemôže byť vydané rozhodnutie o umiestnení stavby ani stavebné povolenie na realizáciu IBV - výstavba 14 rodinných domov. Samotným postupom obce pri prijímaní zmien a doplnkov územného plánu, ktorý prebiehal procesne správne a bez zrušenia VZN o ich schválení, bez ďalšieho nie je možné odôvodňovať vznik škody na ich strane. Proces obstarávania zmien a doplnkov územného plánu nebol ani na základe kontroly zákonnosti prokurátorom označený za nezákonný ani iným spôsobom nabádaný na jeho zrušenie, ani na jeho základe nebolo zrušené VZN, ktoré schválilo zmeny a doplnenia územného plánu. K tvrdeniu žalobcov, že na základe návrhu na vydanie územného rozhodnutia na umiestnenie stavby, ktorý podali 27.2.2012 a ktorý bol v súlade s platným územným plánom z roku 2006, a preto mala obec vydať územné rozhodnutie, popisala žalovaná činnosť obce Hrabušice ako činnosť stavebného úradu. Oponovala tvrdeniu žalobcov, že postupom prijatia zmien a doplnkov územného plánu bolo zasiahnuté do ich vlastníckeho práva. Konanie o zmene územného plánu je konaním, v ktorom sa vydáva opatrenie všeobecnej povahy, jeho prijatie je realizované verejným spôsobom s možnosťou uplatniť voči nemu námietky. Vo vzťahu k legitímnym očakávaniam pri zmene územného plánu obce, mala za potrebné si uvedomiť, že takéto opatrenie prijaté obcou je síce správnym aktom s konkrétne určeným predmetom, ale okruh adresátov je vymedzený všeobecne, nemá adresátov, ktorí by mohli v dobrej viere legitímne očakávať vydanie takéhoto opatrenia. Zásada legitímnych očakávaní tak nie je prenosná do procesu prijímania zmien a doplnkov územného plánu. Ďalej uviedla, že nevyhnutným predpokladom pre vyvodenie zodpovednosti obce za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, je jeho zrušenie za súčasného autoritatívneho konštatovania jeho nezákonnosti. V danej veci, napriek vytýkaným nedostatkom v procese obstarávania a schvaľovania zmien a doplnkov územného plánu žalovanej, VZN Obce I.. 1/2017, ktorým bola vyhlásená záväzná časť UPN-O I., nebolo autoritatívne súdom alebo iným príslušným orgánom zrušené, a teda nie je naplnený ani len základný predpoklad pre vyvodenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

1.2. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval § 11 ods. 1, 5, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1 veta prvá, § 26 ods. 3, § 27 ods. 3 a 6, § 30 ods. 1, 4, § 31 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Stavebného zákona (zákon č. 76/1975 Zb.), § 10 ods. 1, 2, § 14 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, 2, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1,

2, 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, ktoré právne predpisy súčasne citoval. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že nárok žalobcov nie je dôvodný. Za nesporné okolnosti súd vymedzil, že Obecné zastupiteľstvo obce I. prijalo na 27. zasadnutí dňa 31.5.2017 Všeobecné záväzné nariadenie (VZN) č. 331/2017, ktorým schválilo Územný plán obce I. a konečné Všeobecné záväzné nariadenie č. 1/2017, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN-O I., v zmysle ktorého územného plánu nie je možné realizovať výstavbu v lokalite „Nad cintorínom“. Takýto záver vyplýval z územného plánu vypracovaného T.. Q.. B. K. v decembri 2016. Pripomienky žalobcu 1/ podané v pripomienkovom konaní k návrhu územného plánu (predmetom ktorých bolo trvanie žalobcu na tom variante konceptu územného plánu, podľa ktorého sa v lokalite „Nad cintorínom“ mala realizovať výstavba IBV) boli vyhodnotené v oznámení Obce I. z 21.6.2016 a nebola obcou akceptované, nakoľko obecným zastupiteľstvom bol prijatý, resp. odsúhlasený návrh územného plánu vypracovaný podľa variantu A konceptu ÚPN obce I.. Nesporným bolo, že stanovisko žalobcu 1/ bolo vyhodnotené i v rámci záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu, ktoré vydal Okresný úrad Spišská Nová Ves, odbor starostlivosti o životné prostredie a podľa ktorého požiadavku žalobcu ohľadne bytovej výstavby v lokalite „Nad cintorínom“ nie je možné akceptovať z dôvodu, že pre spracovanie návrhu v tejto lokalite bol uznesením Obecného zastupiteľstva obce I.. 86/4/2015 z 20.4.2015 vybraný variant A, so zachovaním lokality (ÚC32) ako nezastavateľného územia s reguláciou uvedenou pre regulačný celok RC32 v regulačnom liste RL01. Akceptovaná nebola ani požiadavka žalobcu naplánovať na parcelách C KN XXXX/X, XX, XX k. ú. I. športové, rekreačné a relaxačné centrum pre lokalitu Píla. Z vykonaného dokazovania súd mal za nesporné i tvrdenia obidvoch strán sporu týkajúce sa priebehu a procesu aktualizácie a zmeny predmetného územného plánu, žalovaná nepopierala priebeh jej činnosti týkajúci sa procesu obstarávania zmien a doplnkov, ani tú skutočnosť, že v dôsledku aktualizácie Územného plánu obce I. sa zmenila stavebná spôsobilosť lokality „Nad cintorínom“ a táto bola určená ako nespôsobilá na výstavbu rodinných domov. Za sporné súd mal, resp. vymedzil tvrdenie žalobcov, že pri iniciovaní a obstarávaní zmeny, resp. aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie došlo na strane žalovanej k nesprávnemu úradnému postupu, resp. sporným bolo, či boli dané zákonné dôvody podľa § 30 Stavebného zákona. Súd mal za to, že žalovaná pri obstarávaní nového územného plánu správne zohľadnila riziko dynamického a zosuvného charakteru v dotknutom území v snahe predísť možným budúcim škodám. Tvrdenie žalobcov, že žalovaná začala s obstarávaním procesu nového územného plánu potom, keď sa dozvedela o ich stavebnom zámere, a to účelovo uskutočnila taký úradný postup, ktorý znemožnil realizáciu žalobcami zamýšľaného zámeru, a ani tvrdenie, že k tomuto konaniu došlo z podnetu a na základe „mylnej informácie“ starostky na zastupiteľstve 21.11.2016, súd nemal preukázané. Súd vyhodnotil tieto tvrdenia žalobcov ako ich subjektívne stanovisko, keďže žalobcovia vlastní pozemky, ktoré do budúcnosti chceli využiť na výstavbu IBV, išlo o ich podnikateľský plán a zámer, a teda je pre nich nepochopiteľné, prečo obec nepodporila ich zámer a na výstavbu rodinných domov zvolila inú lokalitu, to však neznamená, že týmto postupom porušila zákonné ustanovenie Stavebného zákona. V súvislosti s postojom žalobcov súd poukázal na právny názor prezentovaný v uznesení Ústavného súdu SR č. k. III.ÚS/176/03-6, v ktorom sa okrem iného uvádza, že „schválený územný plán nie je rozhodnutím spôsobujúcim zmenu vlastníctva alebo akýmkoľvek spôsobom dotýkajúcim sa vlastníctva navrhovateľa“ a konštatoval, že ani v konkrétnom prípade nebolo preukázané, že by predmetnou zmenou územného plánu bolo došlo k zásahu do vlastníckych práv žalobcov k pozemkom v lokalite „Nad cintorínom“. K tomu súd dodal, že s podstatou územnoplánovacej činnosti a regulatívou územného plánovania nie je nezlučiteľné, ak verejné subjektívne práva vlastníkov pozemkov a stavieb sú obmedzené alebo podmienené. Nejde o svojvoľný, resp. bezprávny zásah do subjektívnych práv vlastníka pozemku, resp. potenciálneho investora, keďže orgán územného plánovania nemá právnu povinnosť obstaráť aktualizáciu územného plánu podľa želaní a predstáv vlastníka pozemku, bez ohľadu na verejné či iné širšie spoločenské záujmy. Práve naopak, je povinnosťou orgánu územného plánovania v územnoplánovacej činnosti chrániť verejný záujem. V rámci územnoplánovacej činnosti sa na rozdiel od aplikačných procesov podľa Stavebného zákona (územné konanie, stavebné konanie) vytvárajú normy správania sa, pričom orgán územného plánovania musí postupovať v súlade s verejným záujmom ako základným imperatívom, ale verejný záujem musí aj priamo nachádzať, formulovať, čo je rozhodovanie s politickým rozmerom. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalovaná nepostupovala v rozpore so Stavebným zákonom, keď nebrala do úvahy záverečnú správu P.. Q. I., podľa záverov ktorej

na pozemkoch žalobcov je možné uskutočniť zamýšľanú IBV za dodržania bežných technologických postupov a opatrení na stabilizáciu územia, a uprednostnila, resp. vychádzala z odborného stanoviska P. Y. O.. Súd nemal preukázaný kauzálny nexus medzi nesprávnym úradným postupom žalovanej a škodou na strane žalobcov. Konštatoval, že žalovaná pri obstarávaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie postupovala v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, zmeny a doplnky územného plánu neboli v dôsledku protestu prokurátora alebo na základe iného pokynu, alebo opatrenia príslušného orgánu zrušené, Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2017 z 31.1.2017, ktoré zastupiteľstvo prijalo na základe zmeny aktualizácie predmetného územného plánu je naďalej v platnosti. V tejto súvislosti poukázal na právnu vetu Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej: „Uznesenie mestského (resp. obecného) zastupiteľstva je podľa § 3 ods. 2 Správneho súdneho poriadku rozhodnutím orgánu verejnej správy a môže byť preskúmané správnym súdom výlučne len prostredníctvom správnej žaloby podľa § 177 a nasl. SSP, na podanie ktorej svedčí aktívna vecná legitímácia iba prokurátorovi - § 45 ods. 3 a § 250 SSP.“ Z uvedeného pre súd vyplynulo, že vady konania, ktoré vznikli pri zhromažďovaní podkladov pre konečné rozhodnutie, samy osebe nezakladajú zodpovednosť za škodu ako dôsledku nesprávneho úradného postupu. Nezákonnosť predmetného rozhodnutia, všeobecne záväzného nariadenia obce I.. 1/2017, ktorým bola vyhlásená záväzná časť ÚPN - O I. nebola konštatovaná, nariadenie nebolo doposiaľ autoritatívne súdom alebo iným príslušným orgánom zrušené.

1.3. Prvoinštančný súd právne uzavrel, že: i/ žalovaná prijala v rámci procesu zmeny územnoplánovacej dokumentácie rozhodnutie všeobecnej povahy o zmene územného plánu v rozsahu svojich právomocí, ii/ rozhodnutie o zmene územného plánu vyplynulo z objektívnych okolností a spočívalo v uprednostnení ochrany verejného záujmu a potenciálnych vlastníkov nehnuteľností, resp. obyvateľov dotknutého územia pred záujmami súkromného subjektu, iii/ územno-plánovacia činnosť má charakter odborného procesu s politickými prvkami pripúšťajúcimi správnu úvahu, iv/ proces iniciácie zmien územného plánu je zákonom aprobovaný a upravený proces, ktorý nepodlieha prieskumnej právomoci súdu z hľadiska naplnenia podmienok pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a v/ v posudzovanej veci absentuje splnenie základných predpokladov pre vznik nároku na náhradu škody na strane žalobcov, a to predovšetkým nesprávny úradný postup na strane žalovanej, ako orgánu územného plánovania a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom, preto súd žalobu o náhradu škody spôsobenej zmenou územného plánu obce I. zamietol ako nedôvodnú. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd priznal žalovanej, ktorá mala v konaní plný úspech, plnú náhradu trov konania voči žalobcom, ktorí v konaní úspech nemali.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 11. januára 2024 potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu z 20. apríla 2022 sp. zn. 2C/5/2019 a žalovanej priznal proti žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania v plnom rozsahu. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, jeho odôvodnenie považoval za presvedčivé, logické a úplné. Stotožnil sa s postupom súdu prvej inštancie, ktorý správne zistil skutkový stav, aplikoval naň relevantné ustanovenia zákonov, tieto správne vyložil a dôsledne sa vysporiadal s argumentáciou oboch strán sporu.

2.1. Odvolací súd uviedol, že v zmysle § 30 ods. 1 a 4 Stavebného zákona ide o zákonnú povinnosť obce ako orgánu územného plánovania sústavne sledovať, či sa nezmenili územno-technické, hospodárske a sociálne predpoklady, na základe ktorých bola navrhnutá koncepcia organizácie územia a v prípade zmeny predpokladov obstarat' zmenu, resp. doplnok územnoplánovacej dokumentácie, resp. z odseku 4 vyplýva povinnosť obce/žalovanej pravidelne, najmenej raz za štyri roky, preskúmať schválený územný plán, či nie sú potrebné jeho zmeny alebo doplnky alebo či netreba obstarat' nový územný plán. V konaní bolo preukázané, samotnou argumentáciu strán sporu, pri ktorej odkazovali na niekoľko, resp. viaceré odborné posudky či stanoviská vyhotovené odborníkmi v danej oblasti posudzovania, z ktorých odborných posudkov a stanovísk zmeny predpokladov v danej lokalite a potreba prehodnotenia územnoplánovacej dokumentácie boli zrejmé. Výsledok prehodnotenia územného plánu obce Hrabušice, prijatý vo forme všeobecne záväzného nariadenia obce (VZN č. 1/2017), jeho zákonnosť či nezákonnosť, nemôže byť predmetom prieskumu súdu v civilnom sporovom konaní, na takýto prieskum Civilný sporový poriadok súd neopravňuje. Aj pokiaľ ide o postup obce ako orgánu územného plánovania predchádzajúci prijatiu zmeny územnoplánovacej dokumentácie, súd v civilnom konaní má

právosť/je oprávnený skúmať prípadnú nesprávnosť úradného postupu obce/žalovanej len z hľadiska porušenia pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup územnej samosprávy pri prijímaní zmeny územnoplánovacej dokumentácie (predovšetkým § 16 a nasl., § 27, § 28. § 30, § 31 Stavebného zákona). Súdu neprináleží vyhodnocovať v rámci skúmania nesprávneho úradného postupu žalovanej správnosť či nesprávnosť postupu obecného zastupiteľstva odhlasovaním prijatia variantu „A“ zmeny územného plánu, nie taktiež predloženého variantu „B“. Najmä nie, ak výsledok hlasovania obecného zastupiteľstva o zmene územného plánu bol zhmotnený do prijatia všeobecne záväzného nariadenia č. 1/2017, t. j. rozhodnutia, ktoré je platné a ktorého nezákonnosť nebola konštatovaná. Postup obce/žalovanej v súlade so zákonom vylučuje (bez ďalšieho) aj žalobcami namietanú účelovosť konania žalovanej. Tvrdenie žalobcov, v ktorom videli účelovosť postupu žalovanej, a to že žalovaná začala iniciovať zmenu územnoplánovacej dokumentácie až po tom, čo požiadali žalobcovia o vydanie územného rozhodnutia (27.7.2012), je síce z hľadiska časového a vydania oznámenia žalovanej o začatí obstarávania územnoplánovacej dokumentácie (7.2.2013) pravdivé, avšak len časová súvislosť, resp. následnosť nepreukazuje účelovosť konania žalovanej, keďže je nesporné, že žalovaná už skôr v r. 2011 v rámci obstarávania územnoplánovacej dokumentácie zadala požiadavku na vypracovanie inžiniersko-geologického posudku stability územia v lokalite „Nad cintorínom“, na základe ktorej bolo vyhotovené odborné stanovisko P. Y. O. (28.3.2011). Za nesprávny úradný postup orgánu štátu, resp. orgánu verejnej moci nemožno považovať pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že orgán štátu, resp. orgán verejnej moci nesprávne vyhodnotil podmienky pre jeho vydanie a že v dôsledku toho je rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, príp. malo byť vydané v inej podobe.

2.2. V súvislosti s opakovanými námietkami žalobcov na porušenie princípu proporcionality v rámci úradného postupu žalovanej pri obstarávaní zmeny územného plánu ako aj namietaním postupu v priamej kolízii s ich oprávnenými záujmami a ich legitímnymi očakávaniami, odvolací súd mal za to, že zásada legitímnych očakávaní nie je prenosná do procesu prijímania zmien a doplnkov územného plánu. Je potrebné zohľadniť a vychádzať z toho, že všeobecne záväzné nariadenie (VZN) prijaté obcou o zmene územného plánu je síce správnym aktom s konkrétne určeným predmetom, vzťahuje sa na určitú konkrétnu situáciu, ale okruh jeho adresátov je vymedzený všeobecne. t. z. nemá adresátov, ktorí by mohli v dobrej viere legitímne očakávať vydanie takéhoto opatrenia. Legitímne očakávania vo vzťahu k dotknutému územiu u adresátov územného plánu nemôžu znamenať požiadavku akejsi nemennosti, nedotknuteľnosti alebo zachovania status quo predmetných pozemkov. Územný plán je vzhľadom na svoj charakter a účel v istom zmysle dynamickým dokumentom, pričom orgán územného plánovania má zákonnú povinnosť sledovať a posúdiť potrebu jeho zmeny alebo potrebu prijatia nového územného plánu, čo uplatňovanie zásady legitímnych očakávaní vylučuje. Žalobcovia nemohli mať legitímne očakávania, že územný plán je nemenný a konštantný dokument. Na uvedenom závere nie je spôsobilé nič zmeniť ani odkazovanie žalobcov na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 10/04 zo 6.2.2008, ktorým ústavný súd posudzujúc (ne)zákonnosť prijatej zmeny zák. č. 182/1993 Z. z., t. j. za iných konkrétnych skutkových okolností, sa prihlásil k princípu ochrany legitímnych očakávaní.

2.3. Na odvolaciu námietku žalobcov 1/ a 2/ že zmenou územného plánu bolo zasiahnuté do ich (existujúcich) vlastníckych práv a spochybnili oprávnenosť tohto zásahu zo strany obce/žalovanej odvolací súd uviedol, že na právnom postavení žalobcov ako vlastníkov nehnuteľností sa prijatím VZN o zmene územného plánu nič nezmenilo. Konanie o zmene územného plánu je konaním, v ktorom sa vydáva opatrenie všeobecnej povahy, ktorého prijatie je realizované verejným spôsobom s možnosťou uplatniť voči tomuto rozhodnutiu námietky. Žalobcovia si neuplatnili vlastnícku žalobu, ale žalobu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. na náhradu škody im spôsobenej titulom nesprávneho úradného postupu obce/žalovanej. Škodu vyčíslili ako rozdiel medzi hodnotami tej istej nehnuteľnosti v čase platnosti územného plánu, podľa ktorého išlo o pozemky- parcely určené na zastavanie a v čase po prijatí zmeny územného plánu, ktorou sa určenie pozemkov zmenilo tak, že nešlo o parcely určené územným plánom na zastavanie. Škoda vyššie uvedeným spôsobom žalobcami vypočítaná nie je skutočnou, ale len hypotetickou škodou. Odvolací súd zdôraznil, že žalobcami namietaný nesprávny úradný postup žalovanej, ktorý mal spočívať v iniciovaní a následnej zmene územného plánu nebol preukázaný, resp. zistený postup žalovanej nepredstavuje nesprávny úradný postup, nebol naplnený jeden zo zákonom vyžadovaných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Žalobcovia

preto nemohli byť v konaní o náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu úspešní.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“ alebo „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. b) CSP. Uviedli, že 1. odvolací súd porušil zásadu legitímnych očakávaní, pretože proces obstarania územnoplánovacej dokumentácie, v rámci ktorého môže dôjsť k výrazným zásahom do vlastníckych práv jednotlivých subjektov (v tomto prípade žalobcov), musí byť zo strany príslušného orgánu územnoplánovacej dokumentácie vždy veľmi dôsledne vedený a kontrolovaný, pričom vždy musí byť uskutočnený za zachovania všetkých hmotnoprávných a procedurálnych predpisov. V prejednávanej veci žalobcovia legitímne očakávali, že žalovaný nezrealizuje taký úradný postup zmeny územnoplánovacej dokumentácie vo vzťahu k pozemkom žalobcov, kedy bez založenia zákonných dôvodov spočívajúcich v preukázaných zmenách podmienok na danom území dôjde k preklasifikovaniu pozemkov žalobcov zo stavebných na nezastavateľné.

2. odvolací súd sa s argumentami žalobcov ohľadom potreby aplikácie testu proporcionality nevysporiadal, čím založil vadu nepreskúmateľnosti. V priamej kolízii s oprávnenými záujmami žalobcov a ich legitímnymi očakávaniami (o ktorých mal žalovaný nepochybnú vedomosť z množstva nimi podaných námietok a v neposlednom rade aj z návrhov na vydanie územných a stavebných rozhodnutí doručených na obec) vedome a účelovo uskutočnil taký úradný postup, ktorého výsledkom bolo prijatie VZN č. 1/2017 úplne znemožňujúce realizáciu žalobcami zamýšľaného zámeru.

3. odvolací súd neodôvodnil a nevysporiadal sa uspokojivým spôsobom s argumentami žalobcov v napadnutom rozsudku nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu zo strany súdu prvého stupňa najmä vo vzťahu k nesprávne interpretovaným záverom posudku vypracovaného P. Y. O., tendenčného hodnotenia dôkazov v kontexte porušenia základného ústavného princípu spravodlivého procesu vyjadreného zásadou "equality of arms" (rovnosť zbraní), potreby vysporiadať sa so stanoviskom Krajskej prokuratúry Košice zo dňa 21.06.2018, sp. zn. Kd83/18/8800-12, v ktorom príslušný prokurátor Okresnej prokuratúry konštatuje, že zo žiadneho stanoviska dotknutého orgánu nevyplýva, že by v lokalite „Nad cintorínom“ nemohla byť realizovaná žiadna výstavba. Z celého priebehu obstarávania a prerokovania územno-plánovacej dokumentácie je evidentné, že obec nemá záujem, aby v lokalite „Nad cintorínom“ bola realizovaná akákoľvek zástavba.

3.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia majú za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (viacerých), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Sú názoru, že odvolací súd nesprávne posúdil a vyhodnotil

A: či postup žalovaného spočívajúci v iniciovaní a následne zmene územno-plánovacej dokumentácie (územného plánu) bol nesprávnym úradným postupom žalovaného v zmysle naplnenia podmienok podľa zákona č. 514/2003 Z. z., teda majú za to, že na strane odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci vo vzťahu k naplneniu znakov nesprávneho úradného postupu žalovaného (ako principiálnej právnej otázky pre rozhodnutie v merite veci). Sú názoru, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil, že zmena predpokladov na relevantnom území je dôvodom na prehodnotenie územnoplánovacej dokumentácie, pričom výsledok prehodnotenia je prijatý vo forme všeobecne záväzného nariadenia obce.

Z pohľadu žalobcov najzásadnejší nedostatok právneho posúdenia veci v kontexte prejednávaneho skutkového stavu je na strane odvolacieho súdu založený tým, že odvolací súd (a predtým súd prvej inštancie) sa pri vyhodnotení splnenia/nespĺnenia podmienok na obstaranie novej územnoplánovacej dokumentácie zo strany žalovaného vôbec nezaoberal tým, či žalovaný skutočne a objektívnym spôsobom zistil pred začatím obstarávania územnoplánovacej dokumentácie (doplnku) také nevyhnutné územno-technické, hospodárske a sociálne predpoklady v danej lokalite „Nad cintorínom“, ktoré by na strane žalovaného (prostredníctvom jeho orgánov) zakladali za dodržania zákonných predpisov právomoc zmeniť územno-plánovacia dokumentáciu vo vzťahu k pozemkom žalobcov.

Žalobcovia sú tiež názoru, že pre účely korektného právneho posúdenia veci musí byť predmetom prieskumu súdu to, či bola zo strany žalovaného objektívne zistená zmena konkrétnych predpokladov na relevantnom území ešte pred samotným spustením (iniciovaním) zmeny územnoplánovacej dokumentácie, bez ktorého náležitého skutkového zistenia majúceho oporu v objektívnych dôkazoch

nemohol prvostupňový, a v nadväznosti na to ani odvolací súd, správne prejednávajú vec právne posúdiť.

3.2. B: zastávajú názor, že súd musí skúmať, či v rámci prijatia (schválenia) VZN o zmene územnoplánovacej dokumentácie obecné zastupiteľstvo vyhodnotilo všetky podmienky na prijatie takejto zmeny územnoplánovacej dokumentácie, a to aj v kontexte ust. § 30 ods. 1 Stavebného zákona. Sú názoru, že aj túto právnu otázku odvolací súd vyhodnotil nesprávne spôsobom, že súd v rámci prieskumu nemôže vôbec skúmať zákonnosť či nezákonnosť vydaného VZN.

3.3. C: sú názoru, že odvolací súd nesprávne posúdil, či sa škodou rozumie aj zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku právneho prekvalifikovania pozemkov, resp. v dôsledku zmeny územného plánu vzťahujúceho sa na pozemky. Nesúhlasia s názorom odvolacieho súdu, že škoda uplatnená žalobcami nie je skutočnou škodou, ale len hypotetickou škodou. Poukázali, že existencia (vznik) škody nemusí byť podmienená výlučne len zmenšením pozemkov žalobcov vo fyzickom zmysle slova. Zmenšenie hodnoty pozemkov a teda zmenšenie majetkového stavu (aktív) žalobcov nepochybne spôsobí aj zmena stavebno-právnej kvalifikácie pozemkov tým spôsobom, že dovtedy stavebné pozemky žalobcov sa stali po schválení zmeny územného plánu spôsobom prijatia VZN č. 1/2017 nestavebné, v priamej príčinnej súvislosti s čím sa ich hodnota znížila bez potreby prístúpenia iných faktorov. Samotné zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu je skutočnou škodou, ktorú preukazujú žalobcami v konaní predložené znalecké posudky.

3.4. Na základe uvedeného dovolateľa navrhli, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo alternatívne aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcom sumu 166.142,97 eura s príslušenstvom a zároveň žalobcom prizná nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, žalobcovia si zároveň uplatňujú voči žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. K dovolaniu sa písomne vyjadrila žalovaná a navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu dovolacích trov.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

5.1. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

5.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

5.3. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej

správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

5.4. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

5.5. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

6. V danom prípade žalobcovia vyvodili prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

6.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnu ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

6.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

6.4. Dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania, resp. strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1998, R 125/1999, R 42/1993, 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pričom za porušenie práva na spravodlivý proces nemožno považovať ani iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Preto podľa názoru dovolacieho súdu, nie je bez ďalšieho dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie, resp. ustálenie skutkového stavu či nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, prípadne len tých, na ktoré sporová strana upriamila pozornosť počas konania (t. j. i listiny či výsluch svedka ako jedny z viacerých prípustných dôkazných prostriedkov) alebo nesprávne či iné vyhodnotenie niektorého dôkazu.

6.5. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (rozhodnutie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 sp. zn. 4Cdo/98/2017).

6.6. Dovolatelia namietali v zmysle § 420 písm. f) CSP, že

6.6.1. odvolací súd porušil zásadu legitímnych očakávaní / princíp právnej istoty, pretože žalobcovia legitímne očakávali, že žalovaný nezrealizuje taký úradný postup zmeny územnoplánovacej dokumentácie vo vzťahu k pozemkom žalobcov, kedy bez založenia zákonných dôvodov spočívajúcich v preukázaných zmenách podmienok na danom území dôjde k preklasifikovaniu pozemkov žalobcov zo stavebných na nezastavateľné. Dovolací súd je názoru, že táto námietka nie je spôsobilá založiť dôvodnosť dovolania. Predmetný princíp je považovaný za komponent princípov právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Právna istota, okrem iného, znamená možnosť subjektov práva predvídať rozhodnutia štátneho orgánu (teda i súdu, resp. najmä súdu), v konkrétnej veci a práve ustanovenie § 382 CSP má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Žalobcovia tvrdia, že legitímne očakávali, že obec nezrealizuje zmenu územného plánu. Zásada legitímnych očakávaní však nechráni očakávanie, že verejná moc nebude vykonávať svoje zákonné kompetencie. Vlastnícke právo nezahŕňa nárok na zachovanie konkrétnej regulácie územia. Odvolací súd vychádzal z toho, že obec konala v rámci zákonných kompetencií, zmena územného plánu bola všeobecná, nie individuálne namierená.

6.6.2. odvolací súd sa s argumentami žalobcov ohľadom potreby aplikácie testu proporcionality nevysporiadal, čím založil vadu nepreskúmateľnosti. Žalovaná v priamej kolízii s oprávnenými záujmami žalobcov a ich legitímnymi očakávaniami vedome a účelovo uskutočnila taký úradný postup, ktorého výsledkom bolo prijatie VZN č. 1/2017 úplne znemožňujúce realizáciu žalobcami zamýšľaného zámeru. Na túto námietku žalobcov dovolací súd uvádza, že odvolací súd v bode 19. napadnutého rozsudku uspokojivo odôvodnil predmetnú opakovanú námietku. Poukázal, že zásada legitímnych očakávaní nie je prenosná do procesu prijímania zmien a doplnkov územného plánu. Je potrebné zohľadniť a vychádzať z

toho, že všeobecne záväzné nariadenie (VZN) prijaté obcou o zmene územného plánu je síce správnym aktom s konkrétne určeným predmetom, vzťahuje sa na určitú konkrétnu situáciu, ale okruh jeho adresátov je vymedzený všeobecne. t. z. nemá adresátov, ktorí by mohli v dobrej viere legitímne očakávať vydanie takéhoto opatrenia. Adresáti tohto zmiešaného správneho aktu, stojaceho medzi rozhodnutím a právnym predpisom nie sú konkretizovaní, ide o väčšie množstvo adresátov, pri ktorom nie je ani možné splniť legitímne očakávania všetkých týchto adresátov a vylúčiť nepriaznivé následky zasahujúce do sféry všetkých adresátov. Legitímne očakávania vo vzťahu k dotknutému územiu u adresátov územného plánu nemôžu znamenať požiadavku akejkoľvek nemennosti, nedotknuteľnosti alebo zachovania status quo predmetných pozemkov. Územný plán je vzhľadom na svoj charakter a účel v istom zmysle dynamickým dokumentom, pričom orgán územného plánovania má zákonnú povinnosť sledovať a posúdiť potrebu jeho zmeny alebo potrebu prijatia nového územného plánu, čo uplatňovanie zásady legitímnych očakávaní vylučuje. Žalobcovia nemohli mať legitímne očakávania, že územný plán je nemenný a konštantný dokument. Na uvedenom závere nie je spôsobilé nič zmeniť ani odkazovanie žalobcov na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 10/04 zo 6.2.2008, ktorým ústavný súd posudzuje (ne)zákonnosť prijatej zmeny zák. č. 182/1993 Z. z., t. j. za iných konkrétnych skutkových okolností.

6.6.3. odvolací súd neodôvodnil a nevysporiadal sa uspokojivým spôsobom s argumentami žalobcov v napadnutom rozsudku, nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu zo strany súdu prvého stupňa najmä vo vzťahu k nesprávne interpretovaným záverom posudku vypracovaného P. Y. O., tendenčného hodnotenia dôkazov v kontexte porušenia základného ústavného princípu spravodlivého procesu vyjadreného zásadou rovnosti zbraní, potreby vysporiadať sa so stanoviskom Krajskej prokuratúry Košice zo dňa 21.06.2018, sp. zn. Kd83/18/8800-12.

Dovolací súd poukazuje, že za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolatelia sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňujú a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). V bode 24. rozsudku odvolací súd uzavrel, že k ostatným dôvodom odvolania nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať, nakoľko tieto sú pre rozhodnutie v merite veci bez významu. Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

6.7. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia neopodstatnene namietajú, že nižšie súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať ich patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

7. Žalobcovia podali dovolanie i podľa § 421 ods. 1 CSP tvrdiac, že odvolací súd nesprávne právne posúdil danú vec. Primárne vyvodzovali prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7.2. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7.3. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

7.4 O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

7.5. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 písm. a) CSP) alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. b) až c) § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

7.6. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

7.7. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti,

t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

7.8. Ešte pre úplnosť treba uviesť, čo patrí do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Dovolací súd pritom pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď sp. zn. 1VObd/2/2020, 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017). Pokiaľ sa riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odkloní od právnych záverov prijatých týmito súdmi, nemôže ísť o odklon relevantný v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7.9. Pod pojem ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP teda nemožno zahrnúť rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. Tento záver vyplýva prioritne z toho, že dovolacím súdom je iba Najvyšší súd Slovenskej republiky, teda žiaden iný súd Slovenskej republiky. Sekundárne treba zdôrazniť, že súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

7.10. Na druhej strane požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako základný atribút právnej istoty je v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP napĺňaná prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré sa vzhľadom na potrebu výkladu čl. 2 CSP vo funkčnej jednote s čl. 3 CSP zaradzujú okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (pozri II. ÚS 574/2021). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci.

7.11. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych

autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

8. K dovolacej otázke A: odvolací súd nesprávne posúdil a vyhodnotil, či postup žalovaného spočívajúci v iniciovaní a následne zmene územno-plánovacej dokumentácie (územného plánu) bol nesprávnym úradným postupom žalovaného v zmysle naplnenia podmienok podľa zákona č. 514/2003 Z. z., teda majú za to, že na strane odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci vo vzťahu k naplneniu znakov nesprávneho úradného postupu žalovaného. Sú názoru, že pre účely právneho posúdenia veci musí byť predmetom prieskumu súdu to, či bola zo strany žalovaného objektívne zistená zmena konkrétnych predpokladov na relevantnom území ešte pred samotným spustením (iniciovaním) zmeny územnoplánovacej dokumentácie, bez ktorého náležitého skutkového zistenia majúceho oporu v objektívnych dôkazoch nemohol prvostupňový, a v nadväznosti na to ani odvolací súd, správne prejednávajúcu vec právne posúdiť.

8.1. Dovolací súd poukazuje, že takto koncipovaná dovolacia námietka žalobcov smeruje proti skutkovým zisteniam a spôsobu vyhodnotenia dôkazov. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií a na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno založiť na spochybňovaní skutkových záverov súdov nižších inštancií na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov.

9. K dovolacej otázke B: žalobcovia sú názoru, že súd musí skúmať, či v rámci prijatia (schválenia) VZN o zmene územnoplánovacej dokumentácie obecné zastupiteľstvo vyhodnotilo všetky podmienky na prijatie takejto zmeny územnoplánovacej dokumentácie, a to aj v kontexte ust. § 30 ods. 1 Stavebného zákona. Nesúhlasia s názorom súdu, že súd v rámci prieskumu nemôže vôbec skúmať zákonnosť či nezákonnosť vydaného VZN.

9.1. Dovolací súd uvádza, že prvá časť vymedzenej dovolacej otázky je skutkového charakteru a v podrobnostiach odkazuje na bod 8.1. rozsudku najvyššieho súdu. Prvá veta dovolacej otázky je o tom, či boli súdom vyhodnotenú všetky podmienky na prijatie zmeny územnoplánovacej dokumentácie obecným zastupiteľstvom v kontexte s ust. § 30 ods. 1 Stavebného zákona.

9.2. Dovolací súd nad rámec poukazuje, že odvolací súd správne zisťoval či na postup žalovanej pri iniciovaní procesu zmeny územného plánu boli dané zákonné dôvody podľa § 30 Stavebného zákona. V bode 13. rozsudku odvolací súd uviedol, že nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že žalovaná ako orgán územného plánovania nepostupovala v súlade s § 30 ods. 1 Stavebného zákona, keď sledovala, či sa nezmenili územnotechnické, hospodárske a sociálne predpoklady a po vyhodnotení zistení, vychádzajúc z aktuálneho inžiniersko-geologického prieskumu, bola navrhnutá nová koncepcia organizácie stavebného územia. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná pri obstarávaní nového územného plánu zohľadnila riziko dynamického a zosuvného charakteru v dotknutom území v snahe predísť možným budúcim škodám. Správne zohľadnil osobitný charakter územnoplánovacej činnosti, ktorá predstavuje najvýznamnejšiu kompetenciu obecnej samosprávy pri regulácii územia. Správne súd vyhodnotil postup žalovanej pri rozhodnutí o zmene územného plánu za súladný s jej právomocou, za výsledok vôle poslancov obecného zastupiteľstva, zmena územného plánu vyplynula z objektívnych okolností, kde žalovaná zohľadnila riziko geodynamického a zosuvného charakteru dotknutého územia v snahe predísť možným budúcim škodám, a teda uprednostnila ochranu verejného záujmu. Nakoľko žalobcami namietaný nesprávny úradný postup žalovanej (spočívajúci v iniciovaní a následnej zmene územného plánu) nebol preukázaný, resp. zistený postup žalovanej nepredstavuje nesprávny úradný postup, nebol naplnený jeden zo zákonom vyžadovaných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu

podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Žalobcovia preto nemohli byť v konaní o náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu úspešní.

9.3. Druhá veta dovolacej otázky, či súd v rámci prieskumu môže vôbec skúmať zákonnosť či nezákonnosť vydaného VZN bola vymedzená v zákonných mantineloch § 432 ods. 2 CSP a bol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a na tom základe dovolací súd podrobil rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu, pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

9.4. Dovolací súd poukazuje, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali náhrady škody 166.142,97 eura, ktorú im mala spôsobiť na majetku svojim nesprávnym úradným postupom žalovaná, ktorý popísali ako nesprávny úradný postup pri iniciovaní zmeny územného plánu, nesprávne vyhodnotenie dôvodnosti zmeny územného plánu a nesprávny úradný postup pri následnom schválení zmeny územného plánu. V bode 16. rozsudku okrem iného odvolací súd uviedol, že výsledok prehodnotenia územného plánu obce I., prijatý vo forme všeobecne záväzného nariadenia obce (VZN č. 1/2017), jeho zákonnosť či nezákonnosť, nemôže byť predmetom prieskumu súdu v civilnom sporovom konaní, na takýto prieskum Civilný sporový poriadok súd neopravňuje. Aj pokiaľ ide o postup obce ako orgánu územného plánovania predchádzajúci prijatiu zmeny územnoplánovacej dokumentácie, súd v civilnom konaní má právomoc/je oprávnený skúmať prípadnú nesprávnosť úradného postupu obce/žalovanej len z hľadiska porušenia pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup územnej samosprávy pri prijímaní zmeny územnoplánovacej dokumentácie (predovšetkým § 16 a nasl., § 27, § 28, § 30, § 31 Stavebného zákona). Súdu neprináleží vyhodnocovať v rámci skúmania nesprávneho úradného postupu žalovanej správnosť či nesprávnosť postupu obecného zastupiteľstva odhlasovaním prijatia variantu „A“ zmeny územného plánu, nie taktiež predloženého variantu „B“. Najmä nie, ak výsledok hlasovania obecného zastupiteľstva o zmene územného plánu bol zhmotnený do prijatia všeobecne záväzného nariadenia č. 1/2017, t. j. rozhodnutia, ktoré je platné a ktorého nezákonnosť nebola konštatovaná. Postup obce/žalovanej v súlade so zákonom vylučuje (bez ďalšieho) aj žalobcami namietanú účelovosť konania žalovanej. Tvrdenie žalobcov, v ktorom videli účelovosť postupu žalovanej, a to že žalovaná začala iniciovať zmenu územnoplánovacej dokumentácie až po tom, čo požiadali žalobcovia o vydanie územného rozhodnutia (27.7.2012), je síce z hľadiska časového a vydania oznámenia žalovanej o začatí obstarávania územnoplánovacej dokumentácie (7.2.2013) pravdivé, avšak len časová súvislosť, resp. následnosť nepreukazuje účelovosť konania žalovanej, keďže je nesporné, že žalovaná už skôr v r. 2011 v rámci obstarávania územnoplánovacej dokumentácie zadala požiadavku na vypracovanie inžiniersko-geologického posudku stability územia v lokalite „Nad cintorínom“, na základe ktorej bolo vyhotovené odborné stanovisko RNDr. Y. O. (28.3.2011). Dovolací súd dopĺňa, že ak zmena VZN bola riadne schválená obecným zastupiteľstvom, nebola zrušená ani vyhlásená za nezákonnú správnym súdom, civilný súd z nej musí vychádzať ako z platnej a zákonnej. Civilný súd nie je oprávnený preskúmať zákonnosť normatívnych aktov obce, to patrí do právomoci správnych súdov a civilný súd nemôže vyhlásiť VZN za nezákonné. Ak žalobcovia tvrdia, že škoda im vznikla preto, lebo obec nezákonne prijala zmenu ÚPD bez toho, aby bola ÚPD alebo VZN zrušené správnym súdom, civilný súd z tejto „nezákonnosti“ musí vychádzať

10. K dovolacej otázke C: žalobcovia sú názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil, či sa škodou rozumie aj zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku právneho prekvalifikovania pozemkov, resp. v dôsledku zmeny územného plánu vzťahujúceho sa na pozemky. Nesúhlasia s názorom odvolacieho súdu, že škoda uplatnená žalobcami nie je skutočnou škodou, ale len hypotetickou škodou. Poukázali, že existencia (vznik) škody nemusí byť podmienená výlučne len zmenšením pozemkov žalobcov vo fyzickom zmysle slova. Zmenšenie hodnoty pozemkov a teda zmenšenie majetkového stavu (aktív) žalobcov nepochybne spôsobí aj zmena stavebno-právnej kvalifikácie pozemkov tým spôsobom, že dovtedy stavebné pozemky žalobcov sa stali po schválení zmeny územného plánu spôsobom prijatia VZN č. 1/2017 nestavebné, v priamej príčinnej súvislosti s čím sa ich hodnota znížila bez potreby pristúpenia iných faktorov. Samotné zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu je skutočnou škodou, ktorú preukazujú žalobcami v konaní predložené znalecké posudky.

10.1. Dovolací k tejto namietanej skutočnosti poukazuje (ako správne vyhodnotil aj odvolací súd), že odhládnuv od toho, že nebol preukázaný nesprávny úradný postup žalovanej (ako prvý zákonný predpoklad pre vznik zodpovednosti žalovanej podľa zák. č. 514/2003 Z. z.), že škoda vyššie uvedeným spôsobom žalobcami vypočítaná nie je skutočnou, ale len hypotetickou škodou. K zmenšeniu majetku žalobcov totiž nedošlo, lebo žalobcovia zmenšenie svojho majetku nepreukázali. Podľa právnej teórie pod skutočnou škodou treba rozumieť majetkovú ujmu, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného. Žalobcovia však nepreukázali a ani netvrdili nadobúdaciú hodnotu za akú, resp. ktorú nadobudli pozemky do vlastníctva a ani, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu žalovanej, pri ďalšom nakladaní s nimi utrpeli majetkovú ujmu. Mohlo by sa jednať o ušlý zisk, ktorý predstavuje to, čo poškodenému ušlo v dôsledku spôsobenia škody; inak povedané v dôsledku spôsobenia škody nedošlo k zväčšeniu (rozmnoženiu) majetku, hoci sa to pri predpokladanej činnosti dalo očakávať. Ušlý zisk však nie je jednoduchým rozdielom posudkami určených hodnôt tých istých pozemkov v rôznych časoch. Dovolací súd je názoru, že v danom prípade nejde o skutočnú škodu, lebo pokles trhovej hodnoty pozemku (ako tvrdia žalobcovia) nevznikol protiprávnym zásahom, je dôsledok všeobecnej regulácie, neznamená reálne odňatie majetku. Majetok žalobcov stále existuje, len má inú trhovú hodnotu. Skutočnosť, že žalobcovia nadobudli pozemky s očakávaním ich budúceho stavebného využitia, bez existencie individuálneho správneho aktu zakladajúceho právo stavať, nezakladá vznik škody v zmysle civilného práva, ak následne došlo k zákonnej zmene územnoplánovacej regulácie. Teda samotné zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu sa nepovažuje za škodu, za ktorú by obec zodpovedala podľa všeobecnej zodpovednosti za škodu. Záver vyslovený odvolacím súdom je správny, pretože skutočná škoda musí znamenať reálne zmenšenie majetku, predstavuje reálny, objektívne vyjadriteľný úbytok majetku, musí byť aktuálna, nie podmienená budúcim vývojom. Zmenila sa len potencionálna trhovú hodnotu, založená na predpoklade budúceho využitia. Zníženie hodnoty pozemkov vychádza z nenaplneného očakávania. Žalobcovia nemali stavebné povolenie, vychádzali len z predpokladu, že územná regulácia ostane nezmenená. Takého očakávanie nepožíva ochranu ako majetkové právo, nemôže byť základom náhrady škody voči štátu. Hodnota ktorú žalobcovia „stratili“ nikdy právne neexistovala. Hypotetická škoda znamená, že je závislá od budúcich neistých okolností. Odvolací súd správne uzavrel, že išlo len o hypotetickú škodu, ktorá nie je nahraditeľná. Zmena územného plánu je legitímna regulácia, je zákonným nástrojom obce, sleduje verejný záujem, nepredstavuje protiprávny zásah, lebo v danej veci nebolo preukázané, že by obec postupovala nezákonne.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov zamietol podľa § 448 CSP.

12. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto jej dovolací súd proti žalobcom priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.